

Ora Ĵurnalo

Numero 95, Majo 2026

Multaj sekretaj ornamaĵoj en Gotenburgo.

Magazino por kulturo kaj plezuro

Bonvolu viziti nian retpaĝon:

www.esperanto-gbg.org

Enhavo

Enhavo.....	2	Degelado ĉe la Arkta kontinento	17
Pri Ora Ĵurnalo.....	2	Zamiokulko – "Vestoŝranka floro"	18
Espeporko meditas.....	3	Zamioculcas zamiifolia – Garderobsblomma.....	18
Pri la nomo de la monatoj.....	3	Blankaj anemonoj	20
La lanterno	4	Stjarnorna har fallit ner.....	20
Lyktan	4	La steloj subenfalis.....	20
Esperantoekspozicio en la Kulturdomo, Alingsås.....	4	Babilado kun AI, <i>Walter Klag</i>	21
Esperantoutställning i Kulturhuset, Alingsås .	4	Esperantokulturo kaj STELO – Nova monero 200 Steloj, <i>Walter Klag</i>	21
La tago de Bergum 2026	6	Pollando skribas manĝohistorion – plantbazitan ĉiun tagon	22
Bergumsdagen 2026	6	Polen skriver mathistoria – vaxtbaserat varje dag.....	22
La Esperanto-biblioteko en Stannum malestablîgos	11	La Deklaracio de Homaj Rajtoj de UN estas havebla kiel infanlibro en la sveda lingvo....	23
Esperantobiblioteket i Stannum læggs ner ...	11	FNs deklaron om de Mænskliga Rættigheterna finns som barnbok på svenska.....	23
Erika Kristensson forpasis	12	Kiam la ĉielo respondis, libro de Anna Lilja .	24
Erika Kristensson har gått bort.....	12	När himlen svarade, en bok av Anna Lilja....	24
Bertil Nilsson forpasis, kaj Esperantujo perdis elstaran esperantiston	15	Eta kvizo	26
Kio estas la Esperanta Civito?	16		
La velŝipo "Ostindiefararen Götheborg"	16		
Ostindiefararen i Göteborg	16		

Pri Ora Ĵurnalo

Ora Ĵurnalo estas eldonata de Esperanto-Societo de Gotenburgo por subteni la esperantobibliotekon en Stannum,  stadv gen 68.

Redaktantoj: Siv Burell, 070-721 34 79, siv.burell@icloud.com kaj Ingegerd Granat, 073-502 53 32, ingegerd.granat@gmail.com. Fina paĝarang : Andreas Nordstr m, arendsian@hotmail.com.

Limdato por manuskriptoj estas la 1:a en ĉiu monato. Ni deziras kontribuaĵojn pri kulturo, naturo, lingvo, vivstilo, sano, manĝaĵo kaj rakontoj en diversaj temoj.

Ora Ĵurnalo n-ro 95 ankaŭ troviĝas en versio por la poŝtelefono ĉe www.esperanto-gbg.org/95

Solvo de la kvizo en la lasta paĝo: 1d, 2c, 3e, 4a, 5d.

Espeporko meditas

- ☼ "Malĝojo kaj ĝojo – ili iras kune", tiel komenciĝas sveda himno. Veras en ĉi tiu numero. **Malĝojo**, ĉar du esperantistoj forpasis kaj ni malestablos nian esperanto-bibliotekon – **ĝojo**, ĉar okazis multo, fare de la gotenburgaj klubanoj, kaj en Gotenburgo, kaj en Alingsås.
- ☼ Majo estas la monato de floroj laŭ la malnova kampula almanako. Abundas blankaj anemonoj, sed pli kaj pli mankas bluaj anemonoj, ĉar ili postulas pli kalkoriĉan teron. Pli modesta estas la **zamiokulko**, kiu eble eĉ transvivas sen lumo almenaŭ dum periodo. Ĝi ankaŭ nomiĝas "vesteja floro".
- ☼ En Svedio, la prezidanto de la "Sveddemokratoj" – la plej dekstra partio de la parlamento – volas devigon al komunumoj ĉiun semajnon oferti al la infanoj viandon lunĉe. Male en Pollando: **Plantobazita ĉiutage en lernejoj!**
- ☼ Hieraŭ en la radio oni parolis pri Gotenburgo. Neniu sveda urbo havas tiom da mecenatoj kiel nia urbo. Multaj kontribuis al la kulturo kaj al la dekoracio

de la urbo kaj kompreneble ili volis havisian nomon klare videblaj, ekz. la dentisto Albert Atterfelt, kiu ekster sia domo starigis **statuon de virino sub stratlampo**.

- ☼ Alia objekto, pri kiu gotenburganoj fieras, estas la **velŝipo "Ostindiefararen Götheborg"** (kopio de komercŝipo kiu iam iris al la sudorienta Azio), kiu nun eble havos novan konstantan lokon ĉe la kajo de Masthugget. Oni atendas multajn turistojn.
- ☼ Admono al tradukistoj: Bv traduki svedan **infanlibron pri la homaj rajtoj** de UN en Esperanton. Unue oni bezonas rajton preni la ĉarmajn bildojn. Eriksson & Lindgren kunlaborante kun Amnesty, eldonis ĝin en Singapore en 2008.
- ☼ Ĉu vi pensas ke vi foje postulas tro multe de vi mem? **Anna Lilja** ofte en Facebook kaj en YouTube prezentas meditojn, celante doni ekvilibron al niaj vivoj.

☼ Ĝis junio!

/ Siv

Pri la nomo de la monatoj

Supre estas menciita ke Majo estas monato de floroj laŭ la malnova kampula almanako. La historiisto **Alf Henriksson** skribis en iu libro, ke "oni povas parenteze trovi en skandinavaj almanakoj jenan nomaron de la monatoj: Torsmånad (monato de la dio Toro), Göjemånad (*vidu sube*), Vårmanad (Printemp-), Gråsmånad (Herb-), Blomstermanad (Flor-), Sommarmånad (Somer-), Hömanad (Fojn-), Skördemanad

(Rikolt-), Höstmånad (Aŭtun-), Slaktmånad (Buĉ-), Vintermanad (Vintro-) kaj Julmanad (Jul-). Ĉi tiujn nomojn oni ja praktike neniam uzas kaj ili estas pure literaturaj jam dekomence; krom du aŭ tri esceptoj ili devenas de sudgermanaj originaloj. De norda origino estas tamen unu, kiu bezonas klarigon, nome Göjemånad. La islanda góji, kiu respondas al la sveda formo göje, laŭdire signifas proksimume 'freŝa neĝo.'" /Andreas

La lanterno – Lyktan

de Ingegerd Granat

Ĉe Vasagatan 7, precize en la koro de centra Gotenburgo, artamanta dentisto lasis sian spuron. Li aĉetis la lampon en aŭkcio. Ĉiuokaze, la nomo de la dentisto estis Albert Atterfelt kaj li estis la posedanto de la domo antaŭ kiu staras la lampfosto.

La lanterno estis instalita nur en 1971 kaj la komunumo provizis la foston, sed la dentisto devis mem provizi la lumon per kablo en la domon. La skulptisto nomiĝis François-Raoul Larche kaj la lanterno estis origine orumita kaj laŭdire la arĝentfabriko Aurora partoprenis en tio. Ĉi tiu fabriko estas fermita, do la bela virina figuro devas stari tie kaj esti vikle nigra kaj reva pri la dentisto, kiu interesiĝis pri arto kaj lumigo en la mallumo.

På Vasagatan 7, mitt inne i centrala Göteborg har en konstintresserad tandläkare lämnat spår efter sig. Han ropade in lyktan på en auktion. Hur som helst, tandläkaren hette Albert Atterfelt och var ägare till huset som lyktstolpen står framför.

Lyktan kom på plats så sent som 1971 och kommunen stod för stolpen men ljuset fick tandläkaren stå för själv via en kabel in i huset. Skulptören hette François-

Raoul Larche och lyktan var ursprungligen förgylld och nysilverfabriken Aurora lär ha varit inblandade i detta. Denna fabrik är nedlagd så den vackra kvinnofiguren får väl stå där och vara piggt svart och drömma om tandläkaren som hade intresse för konst och upplysning i mörkret.

Esperantoekspozicio en la Kulturdomo, Alingsås Esperantoutställning i Kulturhuset, Alingsås

de Siv Burell

De la Esperanto-Societo de Gotenburgo venis personoj, kiuj helpis Janne kaj min deĵori ĉe la tablo, ĉar la evento daŭris de la 10:a antaŭtagmeze ĝis la 3:a posttagmeze. Iam estis Esperantoklubo en Alingsås, sed el ĝi restas nenio.

Fakte la evento nomiĝis "Literatura salono". 14 lokaj aŭtoroj havis po 7 minutoj por prezenti siajn respektivajn verkojn, kiujn ili volis vendi. Kune kun nia tablonajbaro, la Lingva kafejo de la Ruĝa Kruco, ni estis la solaj nekomercaj ekspoziciantoj.

Från göteborgsföreningen kom personer, som hjälpte Janne och mig att bemanna bordet, för eventet varade från kl. 10 fm till kl. 3 em. En gång fanns det en Esperantoklubb i Alingsås, men av den återstår ingenting.

Egentligen hette eventet "Litterär salong". 14 lokala författare berättade under 7 minuter var om sina resp. verk, som de ville sälja. Tillsammans med vår bordsgranne Röda Korsets språkcafésektion, var vi de enda icke-kommersiella utställarna.

Jen Ingegerd, Paul kaj Andreas plene okupitaj.
Här har vi Ingegerd, Paul och Andreas fullt sysselsatta.

Bela trajto estis grupo de studentoj el la mezlernejo, kiuj donis al ni muzikan distron. Esperanto estas nekonata koncepto por multaj junuloj, sed la intereso ekzistis. Se ni povus havi komencantan kurson en Alingsås, tio kompreneble estus bonege.

Posttagmeze venis **Ralf**. Li estas kunverkisto de libro pri la esperantomovado en Gotenburgo tra la epokoj.

Ĉar estis sabato, ni havis kelkajn dolĉaĵojn, alkroĉitajn al strio kun simpla Esperanta frazo sur ĝi. Oni devis diveni la signifon, kelkfoje kun helpo de patro aŭ patrino. Janne regalis per esperantobombonoj, sed Ingegerd ja faris la manlaboron.

Ett trevligt inslag var en grupp elever från gymnasiet, som gav oss en musikalisk underhållning. Esperanto är ett okänt begrepp för många yngre, men intresset fanns. Om vi skulle kunna ha en nybörjarkurs i Alingsås, så skulle det förstås vara bra.

På eftermiddagen kom **Ralf**. Han är medförfattare till en bok om esperantorörelsen i Göteborg genom tiderna.

Eftersom det var lördag hade vi lite godis, fastsatt på en remsa med en enkel esperantomening på. Det gällde att gissa betydelsen, ibland med hjälp av en förälder.

Janne bjuder på esperantogodis, men det var Ingegerd, som gjorde hantverket.

Ĉar ni ne havos ekspozicion en la granda Librofoiro en Gotenburgo la venontan septembron, ni provas novan urbon – Alingsås. Estis ja speco de Librofoiro-variaĵo ankaŭ en Alingsås. Junuloj en la gimnazio ofte serĉas temojn por siaj specialaj eseoj. Kial ne elekti Esperanton? Genia lingvo kun interesa historio, ĉu ne? /Siv Burell

Då vi inte ska ha utställning på den stora Bokmässan i Göteborg i september, prövar vi en ny stad, Alingsås. Det var ju ett slags bokmässevariant också i Alingsås. Ungdomar på gymnasiet söker ofta teman för sina specialuppsatser. Varför inte välja Esperanto? Ett genialt språk med en intressant historia, eller hur? /Siv Burell

Paul havis interesitan vizitanton.
Paul har fått en intresserad besökare.

La tago de Bergum 2026 – Bergumsdagen 2026

de Ingegerd Granat

Dimanĉe, la 3-an de majo, okazis la granda tago de la vilaĝaro, kiam oni prezentis agadojn en Bergum kaj la ĉirkaŭa regiono. Multaj homoj ekspoziciis kaj montris ekzemplojn de kreemo kaj artmetioj.

Söndagen den 3:e maj gick det av stapeln, bygdens stora dag när aktiviteter i Bergum med omnejd visas upp. Det var många som ställde ut och visade prov på kreativitet och konsthantverk.

Meze de la homamaso, la Gotenburga Esperantoklubo trovis lokon kun tablo en la amaso de ĉiuj aliaj. Mankis nur esperantistoj. Kelkaj el ni tamen trovis la vojon ĉi tien kaj ĝi sentiĝis tre sukcesa.

Meze de ĉio, Jenny Lidström estas kiel araneo meze de reto. Indikante lokon, tablon, montrante la vojon, alivorte, ŝi tenas la kordojn. Ĝuste ĉi tie en la bildo ŝi staras meze de la infana ĥoro de la Sveda eklezio, kiu kantas kun vivo kaj deziro akompanate de kantoro Ingegerd Anderzen.

Vizaĝpentrado estis kulminaĵo por infanoj kaj gepatroj. Ekestis rapide atendovico, kaj estis bildoj por la infanoj elekti, ĉu ili volis esti drako aŭ tigro aŭ io alia. Post la pentrado, la infano estis pozita por foto. Ĉiuj parencoj volis foti.

Estis amaso da hundoj! Ĉiam estas strange, kiam oni vidas hundon kaj ĝian posedanton, kiajn similecojn ili montras laŭ konduto kaj aspekto. Supre ni povas vidi tre feliĉan kaj scivoleman, nigran hundon, kaj en la dua bildo ni vidas kolosan hundon, kiu aspektas kaj afabla kaj grandioza. Kiel aspektas iliaj posedantoj, mi preferas ne mencii.

Mitt i myllret hade Göteborgs Esperantoförening fått en plats med ett bord i vimlet av alla andra. Det var bara esperantister som saknades. Några av oss hade hittat hit i alla fall och det kändes mycket lyckat.

Mitt i alltihop, finns Jenny Lidström som en spindel mitt i nätet. Anvisar plats, bord, visar väg, med andra ord så håller hon i trådarna. Just här på bilden står hon mitt i Svenska Kyrkans barnkör som ska sjunga med liv och lust till kantor Ingegerd Anderzens ackompanjemang.

Ansiktsmålning var en höjdpunkt för barn och föräldrar. Det blev snabbt köbildning, och det fanns bilder som barnen fick välja bland, om dom ville bli en drake eller en tiger eller något annat. Efter målningen blev barnet uppställt för fotografering. Alla anhöriga var angelägna om att få ta en bild.

Sube ni vidas Siv kaj Janne, kiuj venis kaj partoprenis dum kelka tempo. Paŭlo kaj lia edzino ankaŭ estis tie. Andreas sidis en la biblioteko en Stannum kaj atendis, ke membroj venu kaj elektu librojn kaj pagu kiom ili opiniis ilin valora. Kaj fine la esperantistoj Siv kaj Janne venis, kaj estis bonŝance, ĉar alie Andreas estus tro sola.

La tago de Bergum havas la tradicion, ke la loka fajrobrigado en Olofstorp venas kaj parolas pri kiom danĝera fajro povas esti kaj kiom rapide ĝi povas ekflami. Ili simulis plurajn scenarojn, kie ĝi povus ekbruli. Ili ankaŭ prezentis sin, kiaj estis iliaj nomoj kaj kiajn vestaĵojn ili portas en diversaj eventoj. Ili

Hundar fanns det gott om! Det är alltid lika märkligt när man ser hund och ägare, vilka likheter de visar upp i sätt och utseende.

Ovan kan vi se en mycket glad och nyfiken, svart hund och på den andra bilden syns en kolossal hund som ser både snäll och magnifik ut. Hur deras ägare ser ut väljer jag att inte tala om.

Här ser vi Siv och Janne som kom och deltog en stund. Paul med fru var också på plats. Andreas satt på biblioteket i Stannum och väntade på att medlemmar skulle komma och välja böcker och betala det dom tyckte det var

ankaŭ aranĝis, ke la partoprenantoj estingu fajrojn per fajroestingiloj. Ĉiu fajrobrigadisto portas ĉiutage vokilon kaj kiam la alarmo venas, ili estas vokitaj al la Fajrostacio en Olofstorp.

värt. Och till slut kom dom, esperantisterna, Siv och Janne, och det var ju tur för annars hade ju Andreas blivit för ensam.

La bovinoj staras sur monteto kaj pripensas la vivon kaj tumulton, kiuj detruas iliajn paŝtejojn. Ili vidas kiel politikaj partioj provas transdoni

siajn mesaĝojn. La skoltoj rostas kolbasojn, la bovinoj konstatas. Tiom multe okazas, la bovinoj certe pensas.

Bergumsdagen har som tradition att den lokala brandkåren i Olofstorp kommer och berättar om hur farligt det kan vara med eld och hur fort det kan blossa upp. De fingerade flera scenarier där det kan ta eld. De presenterade sig också, vad de hette, vilka kläder de använder i olika händelser. De ordnade också att deltagarna fick släcka med släckare. Varje brandman har en personsökare på vardagen och när larmet kommer får de rycka ut till Olofstorps Brandstation.

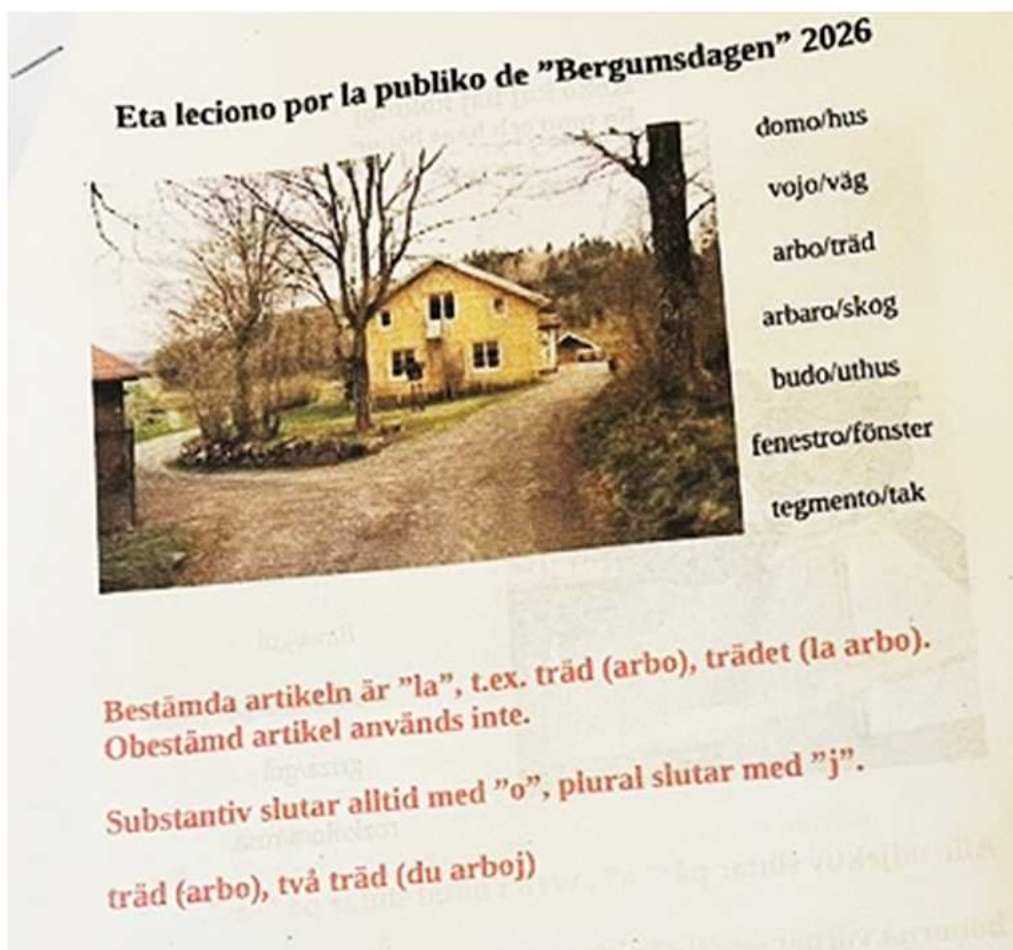
Korna står på en höjd och begrundar liv och uppståndelse som härjar på deras

Ankaŭ malantaŭ la Esperanta tablo ĉio iris bone por ni, la sitelo da dolĉaĵoj kaj frazoj rapide elĉerpiĝis. Multaj homoj opiniis, ke estas amuze legi frazon kaj paroli.

betesmarker. De ser hur politiska partier försöker att föra fram sina budskap, scouterna grillar korv tror jag mig förstå. Det händer så mycket, tänker nog korna.

Det gick bra för oss bakom Esperantobordet också, spannen med godis och meningar hade en strykande åtgång. Många tyckte att det var roligt att läsa en mening och att prata.

Ni produktis 7-paĝan A4-formatan broŝuron kun koncizaj informoj pri la lingvo Esperanto. Ni desegnis 50 ekzemplerojn kaj pensis, ke ni faris tro multajn. Alia, pli oficiala broŝuro ankaŭ estis distribuita.

Sed, ĉiuj estis prenitaj! Ni esperu, ke ni ricevos novajn membrojn en la Gotenburga klubo. Espero estas la lasta afero, kiun oni perdos, ĉiuokaze.

/ Ingegerd Granat

Vi hade tagit fram ett 7-sidigt A4-häfte med en kort information om språket Esperanto. Vi drog upp 50 exemplar och trodde att vi tog i. En annan, mer officiell broschyr delades också ut.

Men, alla gick åt! Vi får hoppas att vi får någon ny medlem i Göteborgsklubben. Hoppet är det sista man förlorar i alla fall.

/ Ingegerd Granat

La Esperanto-biblioteko en Stannum malestablîgos

Esperantobiblioteket i Stannum läggs ner

En 2017 ni estis plenaj de entuziasmo. Post jaroj da dislokiĝo de niaj libroj en diversaj partoj de Gotenburgo, ni fine trovis spacon en kelo de la neuzata nutraĵvendejo en Stannum. Ni nomis la spacon la Biblioteko en Stannum, kiu fariĝis renkontiĝejo kun stokejo, malgranda oficeja areo kaj malgranda kunvenejo. Ni fine akiris ŝildon, kiu diris, kiu povas veni por malfermi la pordon. Mi loĝis proksime, sed preskaŭ nur por anoncitaj kunvenoj homoj venis.

La ejo ne estis en Gotenburgo, sed en la komunumo Lerum, sed tre proksime al la urba limo. Komence ni havis estraran kunvenon tie kaj kelkajn esperantajn kunvenojn. Ĉe la malfermo mem, estis la komunuma konsiliano de Lerum, Lill Jansson, kiu tranĉis la verdan rubandon. Ni planis havi artfajraĵon, sed la ĉielo prizorgis tion. Tondrobato post tondrobato aŭdiĝis kaj pluvis forte.

Poste ni iris por manĝi fastobulkojn, svede nomitaj semla, kion ni esperantigis semlo ... Kial semlo? Nu, ni havis malgrandan prezentadon rilate al la malfermo. Mi estis Ture Sventon, kiu ŝatis semlojn – temlojn li diris, ĉar li malfacile prononcis la literon S. Ingegerd ludis la rolon de la amiko de Ture, sinjoro Omar – li, kun la fluganta tapiŝo.

Ni registradis librojn. Komence ni vendis superflujajn ekzemplerojn. Andreas aranĝis

Under 2017 var vi fulla av entusiasm. Efter år, då våra böcker varit spridda över delar av Göteborg, hade vi äntligen hittat en lokal i ett källarutrymme i den nerlagda livsmedelsaffären i Stannum. Biblioteket i Stannum kallade vi lokalen, som blev en träffpunkt med ett förråd, en liten kontorsdel och en liten yta att träffas på. Vi skaffade oss så småningom en skylt, som talade om vem som kunde komma för att öppna lokalen. Jag bodde närmast, men det var så gott som enbart till annonserade möten man kom.

Lokalen ligger inte i Göteborg, utan i Lerums kommun, men mycket nära gränsen. I början hade vi något styrelsemöte där och några esperantoträffar. Vid själva invigningen var det Lerums kommunalråd Lill Jansson, som klippte det gröna bandet. Vi hade planerat att ha ett fyrverkeri, men det skötte himlen om. Åskknall efter åskknall hördes och det regnade kraftigt.

Efteråt åkte vi och åt semlor... Varför semlor? Jo vi hade haft ett litet uppträdande i samband med invigningen. Jag var Ture Sventon, som gillade semlor – temlor sa han, för han hade svårt att säga S. Ingegerd spelade Tures vän herr Omar – han med den flygande mattan.

Vi registrerade böcker. Överexemplar sålde vi till en början. Andreas ordnade ett register på hemsidan. Marknaden var dock snart mättad. För att finansiera lokalen kom Ingegerd på att vi kunde ge ut en tidskrift. Så blev det. Ora Ŵurnalo kommer fortfarande ut som nättidning, men nu är den gratis och har

registron en la retejo. Tamen, la merkato baldaŭ saturiĝis. Por financi la ejon, Ingegerd elpensis la ideon, ke ni povus eldoni revuon. Kaj tiel estis. Ora Ĵurnalo ankoraŭ estas eldonata kiel reta revuo, sed nun ĝi estas senpaga kaj ankaŭ estas distribuata ekster Svedio. Kiel vi povas vidi, la maja numero estas numero 95.

Nun en 2026 la biblioteko estos fermita. Malmö ricevos la plejparton de ĝi.

Sed – Ora Ĵurnalo vivas plu. Venontan jaron en novembro ni povas festi la 10-an datrevenon de la kultura revuo, se ĉio iros laŭ nia deziro. Foje estis pli da ni, sed ni tri, kiuj estis tie de la komenco – Ingegerd, Andreas kaj mi – daŭre laboras. Ni dankas pro la kontribuoj, kiujn ni ricevas de legantoj en la formo de artikoloj, leĝeraj tekstoj, ktp, pri diversaj temoj.

/ Siv Burell

La Esperantoklubo de Malmö havas grandan lokalon, kiu estas pli taŭga por konservi esperantolibrojn por la estonteco, ol la lokalo en Stannum. Sveda Esperanto-Federacio estas nun la posedanto de la libraro de Malmö. Libroj el Stannum estos bonvena kontribuo al tiu kolekto, ni havas multajn titolojn kiuj mankas en Malmö.

La translokigo okazos plejlaste en julio. Bedaŭrinde neniu klubano venis por preni librojn kontraŭ laŭvolan pagon, kvankam ni dissendis retleteron pri tio. Sed ankoraŭ eblas preni librojn antaŭ ol ni devos komenci la pakadon. La libroj, kiujn Malmö pro spaciĝo ne povas akcepti, ni bedaŭrinde devos forĵeti. Jen ligilo per kiu oni povas vidi la librojn en Stannum, kiuj ne estas rezervitaj por Malmö:

www.esperanto-gbg.org/biblioteko-gbg.html

/Andreas

spritts också utanför Sverige. Som du ser är majnumret nr 95.

Nu 2026 läggs biblioteket ner. Malmö tar emot det mesta.

Men – Ora Ĵurnalo lever vidare. Nästa år kan vi i november fira kulturtidskriftens 10-årsjubileum, om allt går som vi önskar. Ibland har vi varit flera, men vi tre som var med från början – Ingegerd, Andreas och jag – arbetar vidare. Vi uppskattar de bidrag vi får från läsarna i form av artiklar, kåserier m. m. i olika ämnen.

/ Siv Burell

Malmö Esperantoförening har en stor lokal som är mer lämplig för att bevara esperantoböcker för framtiden, än Stannumslokalen. Boksamlingen i Malmö står nu under SEF:s huvudmannaskap. Böcker från Stannumsbiblioteket blir ett välkommet tillskott till samlingen, vi har en hel del titlar som saknas i Malmö.

Flytten kommer att ske senast i juli månad i år. Vi skickade för ett tag sen ut ett mejl till medlemmarna i Göteborgsklubben och till andra, att intresserade kan hämta böcker från Stannumsbiblioteket – undantaget dem som är reserverade för Malmö – mot att man betalar ett valfri belopp till vår förening. Tyvärr har ingen hört av sig, men det finns fortfarande möjlighet att plocka böcker ett litet tag till innan vi måste börja packa ner böckerna. De böcker som Malmö inte kan ta emot pga utrymmesbrist kommer tyvärr att gå till soptippen. Här en länk där man kan se de böcker vi har, som inte är reserverade för Malmö:

www.esperanto-gbg.org/biblioteko-gbg.html

/Andreas

Erika Kristensson forpasis – Erika Kristensson har gått bort

Nia membro de Esperanto-Societo de Gotenburgo, **Erika Kristensson**, neatendite forpasis la 28-an de aprilo de ĉi tiu jaro. Ŝi loĝis en Mölndal kaj estis 91-jaraĝa. Kaŭzo:

Vår medlem i Göteborgs Esperantoförening, **Erika Kristensson**, gick oväntat bort den 28e april i år. Hon bodde i Mölndal och blev 91 år. Orsak: cancer i bukspottkörteln. Dottern Helena har skickat bilder.

pankreatata kancero. Ŝia filino Helena sendis fotojn.

La unua memorigas nin pri la kristnaska festo en 2025 en Hökälla (vidu la decembran numeron), kie patrino kaj filino ĉeestis kune kun la melhundo de Helena. Ni tiam tute ne sciis, ke al Erika restis nur kelkaj monatoj por vivi. En Hökälla ŝi estis vigla kaj entuziasma kiel kutime.

Aŭtune ŝi ankaŭ kontribuis al la asocio, ricevante programeron, kio vere interesis ŝin. Ann-Louise Åkerlund de la Sveda Esperanta Federacio venis de Helsingborg al Gotenburgo kaj rakontis pri Ferenc Szilágyi, fama esperantisto kaj verkisto, kiu venis al Svedio el Hungario, kiu estis malamika al judoj, kaj ekloĝis en Borås kun sia edzino. Kiel adoleskantino, Erika havis Ferenc kiel sian instruiston de la Esperanta lingvo. Ŝiaj memoroj pri la tempo, kiam ŝia familio pasigis tempon kun la paro Szilágyi, verŝajne influis ŝin serĉi la Esperantosabatojn ĉe la Gotenburga Esperantoklubo.

Foje ŝi kontribuis al nia kultura revuo Ora Ĵurnalo per artikolo, ekzemple pri Marstrand, kie ŝi loĝis. Kiam ni intencis skribi pri la Esperantoklubo, kiu iam ekzistis en Borås,

Den första påminner oss om julfesten 2025 i Hökälla (se decembernumret), där mor och dotter deltog tillsammans med Helenas tax. Inte anade vi då, att Erika bara hade några månader kvar att leva. I Hökälla var hon livlig och entusiastisk som vanligt.

Under hösten hade hon också bidragit till att föreningen fått en programpunkt, som verkligen intresserade henne. Ann-Louise Åkerlund från Svenska Esperantoförbundet kom från Helsingborg till Göteborg och berättade om Ferenc Szilagy, känd esperantist och författare, som från ett judefientligt Ungern kommit till Sverige och bosatt sig i Borås tillsammans med sin hustru. Erika hade som tonåring Ferenc som sin esperantolärare. Hennes minnen från tiden, då hennes familj umgicks med paret Szilagy påverkade henne troligen att söka sig till esperantolördagarna på Göteborgs Esperantoförening.

Det hände att hon medverkade i vår kulturtidskrift Ora Jhurnalo med någon artikel, t. ex. om Marstrand, där hon bott. Då vi skulle skriva om den esperantoförening, som en gång funnits i Borås, bidrog Erika med sina minnen, från sin uppväxt där. Vi fick också kopior av dåtida tidningsurklipp, som Sten Svenonius hade scannat och dokumenterat för hemsidan <https://biblioteko.esperanto.se>

Erika tyckte mycket om att diskutera olika

Jen foto de patrino kaj filino.
Här en bild på mor och dotter.

Erika kontribuis siajn memorojn pri sia tiea kreskado. Ni ankaŭ ricevis kopiojn de gazeteltondaĵoj el tiu tempo, kiujn Sten Svenonius skanis kaj dokumentis por la retejo <https://biblioteko.esperanto.se>

Erika vere ĝuis diskuti diversajn temojn, ekzemple lingvolernadon. Ŝi mem devis ŝanĝi lingvon, kiam ŝia patro, pro laboro, ŝanĝis landon. La pola kaj germana estis la lingvoj, kiujn ŝi parolis. Ŝi instigis sian hejman servistinon disvolvi sian svedan lingvon. Esperantaj vortoj kun internaciaj ligoj, konstruitaj sur latinaj radikoj, estis interese analizeblaj.

Sanservo estis ankaŭ fako, kiun ŝi majstris. Dio gardu la kuraciston, kiu ne sufiĉe klare klarigis la kaŭzon de simptomoj aŭ kiu ne sufiĉe aŭskultis siajn pacientojn. Erika havis fortan justecosenton kaj vere povis argumenti. Ke puntofarado estis granda intereso, surprizis min. Ĝi certe postulis grandegan paciencon kaj grandegan kvanton da precizeco – kion Erika certe havis.

Jes, al ni en la Gotenburga Esperantoklubo mankas nun la spontanea Erika, kiu kutimis veni per sia ruĝa aŭto kaj parki antaŭ Redbergsskolan. Kun sia nekutima promenbastono kun du radoj, ŝi venis piedirante al la enirejo, preparita por la defioj de la tago.

Dankon, Helena, pro la fotoj! Dezirante al vi la forton, kiun vi bezonas!

Viaj Esperantaj amikoj per *Siv Burell*

En Redbergsskolan – Kun sia neordinara promenilo. – Ekster Redbergsskolan: Erika, Christin kaj Siv. I Redbergsskolan. – Med sin ovanliga "halvrollator." – Utanföör Redbergsskolan: Erika, Christin och Siv.

ämnen. Det kunde gälla språkinläring. Själv hade hon fått byta språk, då fadern, p. g. a. arbetet, bytte land. Polska och tyska var språk hon talade. Sin hemhjälp uppmuntrade hon att utveckla sin svenska. Esperantoord med internationell anknytning, byggda på latinska stammar, var intressanta att analysera.

Sjukvård var också ett ämne, som hon behärskade. Gud nåde den läkare, som inte tydligt nog förklarade symptomens orsak eller som inte i tillräcklig omfattning lyssnade på sina patienter. Erika hade ett starkt rättsmedvetande och kunde verkligen argumentera.

Att knyppling var ett stort intresse, förvånade mig. Det måste ju fordra ett enormt tålamod och en enorm noggrannhet – vilket väl Erika också hade.

Ja, vi i Göteborgs Esperantoförening, saknar spontana Erika, som brukade komma i sin röda bil och parkera utanför Redbergsskolan. Med sin ovanliga "halva rollator" med bara två hjul på rad, kom hon vandrando mot ingången, beredd på dagens utmaningar.

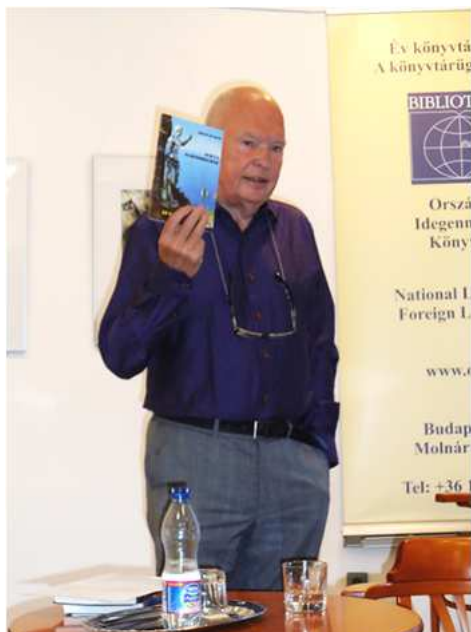
Tack, Helena för bilderna!

Önskar dig den styrka du behöver!

Dina esperantovänner
genom

Siv Burell

Bertil Nilsson forpasis, kaj Esperantujo perdis elstaran esperantiston

Bildo el Ora Ĵurnalo n-ro 1.

El mia respondletero al Manuela:

*Kara Manuela,
Dankon pro via informo! Bertil Nilsson vere
estis elstara esperantisto.*

*Fakte mi cerbumis la silenton de Bertil dum 2
monatoj. Li ĉiam sendis saluton al mi, kiam li
ricevis Ora Ĵurnalon. Mi pensis ke lia sanstato
eble ne estis tre bona, sed la ĉiutagaj taskoj
okupis min kaj la tempo pasis.*

*... Mi memoras ke mi iam estis en Stokholmo,
vizitante mian filon kaj lian familion. Pro iu
 kialo ni vizitis Bertil en lia loĝejo. La unua
frazo, kiun mia eta nepo diris estis: Mi soifas
– ĉu mi povus havi glason da lakto? –
Kompreneble! Kaj Adam tuj rigardis Bertil sia
amiko. Samtempe Bertil donis al mi "La
knabo kun la ora pantalono" – eldonita en
esperanto en Japanio. Li fieris ke lia traduko
de tiu libro ankaŭ atingis Japanion.*

El Vikipedio

Bertil Nilsson

Naskiĝo 1-an de januaro 1933

Morto 21-an de aprilo 2026 (93-jaraĝa)

Lingvoj sveda, Esperanto

Okupo esperantisto, tradukisto

Siv Burell skribas:

Manuela Blanco el Malago informis nin en Gotenburgo. Post nelonge ŝi ja vizitis Gotenburgon.

*Kara prezidantino,
karaj geklubanoj,*

*Kun granda tristo mi informas vin pri la forpaso de nia
karega kaj valora amiko Bertil Nilsson. Ĝisoste esperantisto,
li ĉiam restos ene de nia koro, kaj ni neniam povos forgesi lin,
nek lian agadon por esperanto.*

Estas tre granda perdo por la esperanto-mondo.

*Por ni ĉiuj la vivo daŭras, same kiel daŭras nia senĉesa batalo
por esperanto. Ni ne laciĝos!*

Bertil NILSSON (naskiĝis en 1933) estas sveda esperantisto, tradukisto, redaktoro kaj aktivulo en la Esperanta kultura vivo. Li lernis Esperanton en la 1950-aj jaroj kaj fariĝis unu el la plej gravaj tradukistoj el la sveda lingvo en la dua duono de la 20a kaj komenco de la 21a jarcento.

Li studis historion kaj religisciencojn, kio influis lian profundan intereson pri kulturo kaj tradukado.

Lia plej fama verko estas la traduko de la epopeo Aniaro de Harry Martinson (kun William Auld), unu el la ĉefaj nordiaj kontribuoj al Esperanta beletro. Li ankaŭ tradukis:

- Orm la Ruĝa de Frans Gunnar Bengtsson.
- Mariamne de Pär Lagerkvist (1995/2000).
- La frakseno Igdrasil: Antikva dia historio (pri Yggdrasil).
- Sur la marmorklifo de Ernst Jünger (2006).
- Aliajn verkojn (La volo de l' ĉielo) de svedaj aŭtoroj kiel Artur Lundkvist.

Li verkis "Esperanto: en introduktion", svedlingva lernolibro pri Esperanto, 2011. Li prezidis la Esperantan PEN-Centron (elektita en 2011) kaj aktivas en Esperanta Civito. Li prelegas pri la kultura historio de la esperantistaro kaj partoprenas en literaturaj eventoj.

<https://kulturservo.esperantio.net/auxtoro/nilsson-bertil>

Bertil Nilsson prezidis en la Esperanta Civito.

Emblemo de Civito.

Kio estas la Esperanta Civito?

Oficiale fondita la 2an de junio 2001, la Esperanta Civito estas kolektivo kiu celas firmigi la rilatojn inter la esperantistoj kiuj sentas sin apartenantaj al senŝtata diaspora lingva grupo. Esperantaj civitanoj konceptas esperanton ne nur kiel komunikilon kaj artefaritan perilon, sed ĉefe kiel identigilon; por ni esperanto estas parto de nia ĉiutaga identeco, kaj la celo de la Civito estas antaŭenpuŝi ĝiajn transnaciajn valorojn kaj emfazi la realan funkcion de esperanto kiel lingvo de alternativa komunikado por malgranda diaspora komunumo, pli ol eventuala dua lingvo por la homaro.

La velŝipo "Ostindiefararen Götheborg"

Ostindiefararen i Göteborg

de Ingegerd Granat

Neniu povas nei, ke la velŝipo "Ostindiefararen Götheborg" estas forta memorigilo, ke Gotenburgo estis tre forta komerca kaj mara urbo. La agadoj de la kompanio por komerco kun sudorienta Azio kaj poste la grandaj ŝipkonstruejoj kaj la amerikaj ŝipoj.

La hodiaŭa Greencarrier, kiu posedas la ŝipon "Ostindiefararen" (kopio de la origina velŝipo) ekde 2021, konstruos novan ĉefsidejon kaj invitis la ŝipon translokiĝi al la kajo de Masthugget. La bela ŝipo, kiu faris plurajn mirindajn vojaĝojn, nun fariĝos "ornamaĵo" por loĝantoj kaj turistoj de Gotenburgo.

Oni povas revii pri la antaŭa grandeco de Gotenburgo kiel mara urbo kaj esperi pri la estonteco. La "Sveda Kompanio de Orientaj Hindioj" havis tre grandan gravecon por la komerco kaj ŝipado de Gotenburgo. Multaj libroj estis skribitaj pri la aventuroj de tiu tempo, volonte legu ilin.

"Al Masthuggskajen! Dungiĝu!" Mi esperas, ke ni povos veli kun turistoj kaj gotenburganoj al Vinga (la plej ekstera insulo de la gotenbarga

Att Ostindiefararen är en stark påminnelse om att Göteborg har varit en mycket stark handels- och sjöfartsstad kan väl ingen förneka. Verksamheten med ostindiehandeln och längre fram de stora varven och Amerikabåtarna.

arĥipelago) ... ĝi vere estus vojaĝo dezirinda, tien kaj reen!

Ŝip-o-hoj!

Nutida Greencarrier, som sedan 2021 äger Ostindiefararen, skall bygga ett nytt huvudkontor och har inbjudit fartyget att flytta till Masthuggskajen. Det fina skeppet som gjort flera fantastiska resor skall nu bli ett "smycke" för Göteborgare och turister.

Man kan ju drömma om Göteborgs forna storhet som sjöfartsstad och hoppas om framtiden. "Svenska Ostindiska Compagniet" hade en mycket stor betydelse för Göteborgs handel och sjöfart. Det har skrivits många böcker om äventyren från denna tid, läs dem gärna.

"Mot Masthuggskajen! Mönstra på!" Hoppas att vi kommer att få segla med turister och Göteborgare ut till Vinga ... det vore verkligen en resa att önska sig, tur och retur!

Skepp Ohoj!

Degelado ĉe la Arkta kontinento

*Venis letero de **Bona Volo** al Ingegerd Granat. Ni prenas ĉi suban artikolon el la letero:*

Degelado ĉe la Arkta Kontinento

Pli ol iam ajn, amo al la vivo nuntempe estas valorigo kaj defendado de la Patrino Naturo, kies esenca parto ni estas. La malo de tio kaŭzas konsekvencojn, kiel tiun registritan de **Andrew C. Revkin**, en la ĵurnalo The New York Times, je la 21a de Septembro 2007:

"Polusaj glacikrustoj en la Arkta Oceano, kiuj malgrandiĝas pro somera varmo, ĉi-jare retroiĝis je pli ol 1 miliono da kvadrataj mejloj (ĉirkaŭ 2,5 milionoj da kvadrataj kilometroj) – kio ekvivalentas al sesoble pli granda areo ol la ŝtato Kalifornio – sub la minimuman mezuman areon dum la lastaj jardekoj, raportis sciencistoj lastan ĵaŭdon (20/09).

"(...) Tiujn ciferojn prezentis *Nacia centro de mezurado pri glacio kaj neĝo* ĉe Blouder,

Koloradio/Usono, publikigitajn ĉe la retpaĝaro nsidc.org.

"(...) Mark Serreze, veterana esploristo ĉe tiu centro pri glacio kaj neĝo diris, ke pli kaj pli klare montriĝas, ke la klimataj ŝanĝoj kaŭzataj de akumuliĝo de gasoj, pro la forceja efiko, kaŭzas arktan varmigadon, kion oni rimarkas ne nur pro la flosado de glacio, sed ankaŭ pro la degelado de surteraj glaciejoj, de tundra kaj pro la varmiĝado de marakvo (...)"

Kio ankoraŭ devos okazi, por ke la tuta mondo vekiĝu, antaŭ la tuja danĝero nin minacanta? Kaj ekzistas tiuj, kiuj neas la realaĵon de Apokalipso kaj la valoron de la

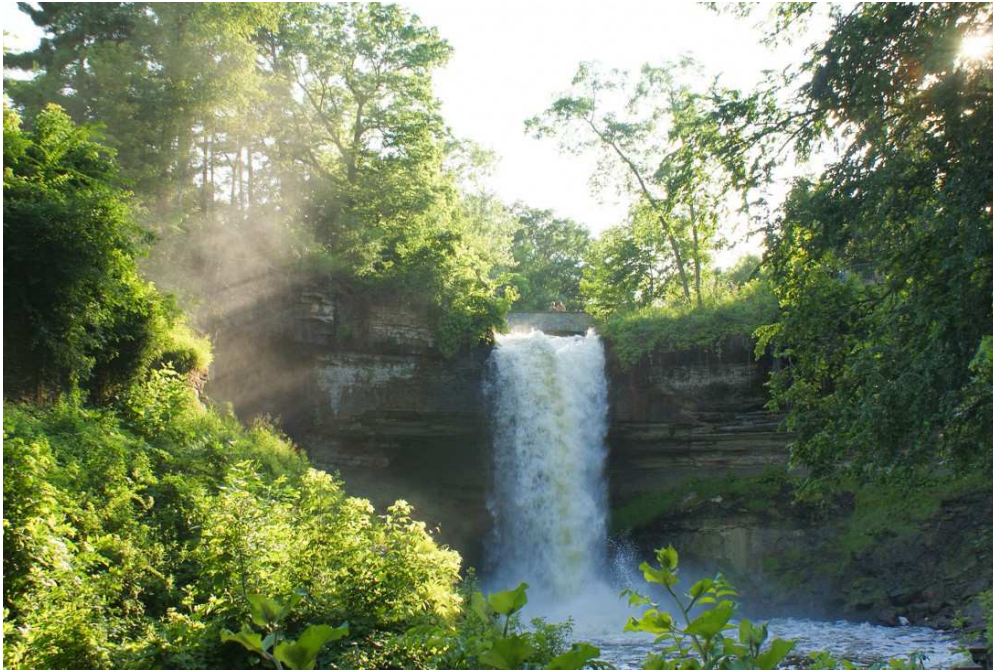
Andrew C. Revkin

granda suferado antaŭdirita de Jesuo. Tio estas: se oni legas tion...

Sed danke al la natura obstino pri postvivado, kiu karakterizas la homan specion, iniciatoj

ekaperas, por plibonigo de la mondo, je konsiderinda kvanto.

Kiel ĉiam, ni kriadas: detruado de la Naturo estas ekstermado de la Homaro.

Zamiokulko – "Vestoŝranka floro"

Zamioculcas zamiifolia – Garderobsblomma

Inga Johansson trovis la ligilon pro la nom-simileco de Zamenhof.

El Vikipedio

Zamioculcas zamiifolia estas planto en la familio Aracoj. Zamioculcas estas la sola specio en la genro Zamioculcas. Ĝi ankaŭ estas konata kiel smeralda planto. Ĝi kreskas sovaĝe en sudorienta Afriko, de Kenjo ĝis Sud-Afriko, kaj estas normale ĉiamverda planto, sed povas deĵeti siajn foliojn dum sekeco kaj poste pluvi en la formo de tubera rizomo. Kun sia stranga formo kaj ornamaj brilaj folioj, Zamioculcas fariĝis populara ĉambroplanto.

Kiel la nomo sugestas, ĝi povas toleri malaltan lumon, prizorgebla, ankaŭ kontribuis al ĝia populareco kiel ĉambroplanto.

Inga Johansson hittade länken pga namnligheten med Zamenhof.

<https://sv.wikipedia.org/wiki/Garderobsblomma>

Se vi volus kultivi Zamiokulkojn

Zamiokulko estas kulturata ornamcele, ĉefe pro la plaĉe polura foliaro. Ekster sia varma originejo ĝi estas ĉambroplanto kulturata en potoj. Oni tenu ĝin ne tro malseka: estas prefere tro malmulte ol tro multe akvi pro la risiko putrigi la tuberon. Uzo de malforta likva sterkaĵo (kvarona aŭ okona forto kompare kun la dozoj rekomendataj por potplantoj ĝenerale) dum la varma kreska sezono estas uzebla. Ĝi toleras tre diversajn kvantojn da lumo, eĉ nelumajn lokojn for de fenestroj endome, sed ne intensan, rektan sunbrilon tuttagan. Oni povas lasi ĝin eksterdome, se la temperaturo ne malsuperas 15 °C. Eblas multigi ĝin per stikoj aŭ per dispreno de flankaj tufoj (draĵoj).

<https://eo.wikipedia.org/wiki/Zamiokulko>

Komento de Siv

Mi ne scias pri ia simileco inter la floro Zamiokulko kaj la personeco de L.L. Zamenhof, sed la ecojn de floroj oni ofte aplikas sur homojn.

Ekz: **Leontodo** – obstineco, sistemo. Oni parolas pri leontodaj infanoj – infanoj kiuj, malgraŭ malbonaj cirkonstancoj, sukcesas en la vivo.

”Timida kiel **violo**”

”Havi dornojn kiel **kakto**” – se vi alproksimiĝos, mi pikos vin!

”Bela kiel **rozo**” – sed rozo havas dornojn.

Bonŝanca **trifolio** – trifolia folio devus havi tri foliojn, sed se ĝi hazarde havas kvar, tiam ĝi estas bonŝanca ”trifolio”. Trifolio ankaŭ povas signifi monon. ”Havas multe da trifolio” – estas riĉa.

Veroniko – nomata dialekte ”okulvitroj de avino.” Bluaj okuloj – honoro al afabla avino...

Neforgesumino/miozoto – ne forgesu min!
Floro por adiaŭo kaj tristeco.

Blanka lilio. Havi lilieblankan haŭton – antaŭe statusa simbolo por pureco, nobeleco.

Kio povus esti la simbolismo de ”**vestoŝranka floro**”? (ĉar tiel tradukiĝas ĝia sveda nomo).

Från Wikipedia

Garderobsblomma eller zamiakalla (Zamioculcas zamiifolia) är en växt ur familjen kallaväxter (Araceae). Garderobsblomman är den enda arten ur släktet Zamioculcas. Den går även under namnet smaragdblomma.

Den växer vilt i sydöstra Afrika, från Kenya till Sydafrika, och är normalt en städsegrön växt, men kan fälla sina blad under en torka och överlever då i form av en knöiformig jordstam. Med sin säregna form och dekorativa glänsande blad har garderobsblomman blivit en uppskattad krukväxt.

Som namnet antyder så klarar den sig i svagt ljus. Att växten klarar torka bra samt att den är tämligen lättskött har även bidragit till dess popularitet som krukväxt.

Kommentar av Siv

Jag vet inte om det finns någon likhet mellan blomman Zamiokulko och Ludvig Zamenhof som person, men blommors egenskaper överförs ofta till människor.

T. ex: **Maskros** – envishet, uthållighet. Man talar om maskrosbarn – barn som trots dåliga förhållanden klarar sig bra i livet.

”Blyg som en **viol**”

”Ha taggar som en **kaktus**” – kommer du nära, så sticker jag!”

”Vacker som en **ros**” – men en ros har taggar.

Lyckoklöver – ett klöverblad ska ha tre blad, men om den råkar ha fyra, då är den en lyckoklöver. Klöver kan också betyda pengar. ”Ha gott om klöver” – vara rik.

Ärenpris – kallas dialektalt för ”mormors glasögon.” blåa ögon – ära åt en vänlig mormor.

Förgät-mig-er – glöm mig inte... en blomma för avsked och vemod.

Vit lilja. Ha liljevit hy – förr en statussymbol för renhet, höghet.

Vad kan symboliken för ”**garderobsblomma**” vara? Påminner den om maskrosens

Ĉu simileca al la ecoj de leontodo... tamen "vestoŝranka floro" eltenas malhelon, sed leontodo postulas lumon.

egenskaper? Men – garderobsblomman står ut med mörker, medan maskrosen fordrar ljus.

Blankaj anemonoj

En la naturo estas kreskaĵoj, kiuj surprizas nin... ekz. la blankaj anemonoj. Diversaj floroj havas diversajn nombrojn de siaj petaloj. Ankaŭ la koloro povas varii pro la kemia enhavo de la tero.

Ili devas havi ses petalojn, ĉu ne? Tamen la floro en la mezo havas ok.

Same pri trifolioj. Kiel la nomo deklaras, ĝi havas po tri foliojn, sed okazas ke oni trovas kvar... kaj tiam oni fariĝos feliĉa. 😊

Stjärnorna har fallit ner – La steloj subenfalis

Stjärnorna har fallit ner
lyser i vår gröna skog
från himlen kommer fler och fler
nu måste det väl vara nog
Jag hinner inte plocka mer
sånt överflöd som här jag ser
kan det väl vara vett och sans
med denna stora stjärnedans.

Jag tar dem hem
och vattnar dem
men ingenstans
sån skönhet fanns
som då de lyste i vår skog
i vas blir blomman blek
jag ångrar att jag tog
så många från vår vackra skog.

Subenfalis steloj brilaj
kiel lumoj en arbar'
vidu: anemonoj milaj
el ĉielo en arar'!
Kiom multaj ili estas
ĉu ne ŝajnas malŝparad'
krei florojn kiuj forestas
post monato kun festad'.

Mi plukas ilin kun fervor'
portas hejmen en amas'
kaj kun gaja kor'
metas en tre granda vaz'
sed neniam plu la blanka lum'
same kiel en arbar'
ĝojigas min la malŝpar'
Mi hontas, ke troajn plukis mi.

Babilado kun AI

Walter Klag rimarkis, ke AI tre bone regas Esperanton. Li volis scii la kialon:

Bild: Norran.se

Demando al AI:

Kial vi parolas Esperanton tiel bone?

Respondo de AI:

Dankon pro la komplimento!

Mi parolas Esperanton tiel bone, ĉar mi estis trejnita per giganta kvanto da tekstoj el multaj lingvoj, inkluzive de Esperanto. Mia celo estas helpi homojn en la lingvo, kiun ili elektas – ĉu por tradukado, por klarigo de gramatiko aŭ simple por babili.

Esperanto estas tre logika kaj regula lingvo, kio faciligas al mi (kiel AI) kapti ĝian strukturon kaj stilon.

Mi konas ne nur la bazajn regulojn de la "Fundamento", sed ankaŭ la modernan uzadon de la lingvo en la Esperantujo.

En fråga till AI:

Varför talar du Esperanto så bra?

AI:s svar:

Tack för komplimangen!

Jag talar Esperanto så bra därför att jag är tränad med hjälp av en gigantisk mängd texter från många språk, inklusive Esperanto.

Mitt mål är att hjälpa människor i det språk de väljer – om det är för översättning, för grammatisk förklaring eller helt enkelt för att prata.

Esperanto är ett mycket logiskt och regelbundet språk, som underlättar för mig (som AI) att fånga dess struktur och stil.

Jag behärskar inte bara "Fundamentets" basregler, utan också den moderna användningen av språket i Esperantovärlden.

Esperantokulturo kaj STELO

Nova monero 200 Steloj

de Walter Klag

La Esperantokulturo havas ne nur proprajn lingvon, literaturon, historion kaj muzikon, sed ankaŭ propran monon:

Iam la Spesmilon, nun la Stelon.

Tia monero estas facile montrebla simbolo de la viveco de la Esperanto-lingvo. Aktuale uziĝas plastaj Stelomoneroj dum junulara Esperanto-kongresoj.

2026 aperis nova medalo-monero okaze de la 111-a Universala Kongreso en Graco – Graz [grac] kaj por la honoro de la nederlandanino Julia Isbrücker:

- ☆ Nominalo 200 Steloj, diametro 40 mm, maso 31 g, dikeco 3 mm.
- ☆ Je unu flanko videblas en la mezo 200 STELOJ 2026.
- ☆ Supre legeblas ESPERANTO.
- ☆ Sube 111-A UNIVERSALA KONGRESO GRAZ kaj UNU UNCO DA LATUNO KUPRO 63 ZINKO 37.
- ☆ Aliflanke videblas portreto de Julia Isbrücker kaj 1887 – 1971.
- ☆ La eldonkvanto estas nur 350.

- ☆ La materialo estas latuno, kiu konsistas je 63 % el kupro kaj 37 % el zinko. Produktis la moneron la firmao Pichl [piĥl] okcidente de la tirola ĉefurbo Innsbruck [insbruk] en Aŭstrio.
- ☆ Prezo: 18 € + sendokostoj.

Por eventuala aĉeto skribu al esperanto@chello.at

Walter Klag sendis al ni en Gotenburgo du el la novaj 200-Stelaj moneroj. Koran dankon diras la Esperanto-Societo de Gotenburgo per

Siv

Pollando skribas mangohistorion – plantbazitan ĉiun tagon Polen skriver mathistoria – växtbaserat varje dag

Amsterdamo malpermesas viandan reklamadon

Ekde majo, reklamado por viando kaj fosiliaj brulaĵoj estos malpermesita en Amsterdamo. La urbo estas la unua ĉefurbo en la mondo, kiu trudis tian malpermeson en publikaj lokoj, raportas la BBC.

En Svedo – Jimmy Åkesson, la Sved-demokratoj, proponas leĝon, kiu devigus komunumojn servi viandon en lernejoj kaj kantinoj, ĉar iuj komunumoj tute forigis viandon el la semajna menuo. Li verŝajne kredas, ke lia partio gajnos voĉojn por la propono.

Amsterdam forbjudas reklamadon por koto

Från och med maj är det förbjudet att göra reklam för kött och fossila bränslen i Amsterdam. Staden är den första huvudstaden i världen som inför ett sådant förbud på offentliga platser, rapporterar BBC.

Jimmy Åkesson, Sverige-demokraterna, föreslår en lag, som skulle tvinga kommunerna att servera kött i barnbarnspisningen, sedan någon kommun helt tagit bort kött från veckomatsedeln. Han tror nog att hans parti vinner röster på förslaget.

Tiuj, kiuj volas viandon por siaj infanoj, povas servi ĝin hejme. La lerneja manĝo ne devus esti la sola manĝo de la infanoj en la tago, opinias

Siv Burell

El la revuo: Djurens Rätt – La rajtoj de la bestoj

De som önskar kött till sina barn, kan väl servera dem hemma. Skolmåltiden ska väl inte vara barnens enda måltid på dygnet, tycker

Siv Burell

Från tidskriften: Djurens rätt

La Deklaracio de Homaj Rajtoj de UN estas havebla kiel infanlibro en la sveda lingvo

FNs deklARATION om de Mänskliga Rättigheterna finns som barnbok på svenska

Eriksson & Lindgren eldonis la libron kunlaborante kun Amnesty en 2008. Ĉu ekzistas simila infanlibro en Esperanto?

Jen kelkaj el la paĝoj:

Eriksson & Lindgren gav ut boken i samarbete med Amnesty år 2008. Finns någon liknande barnbok på Esperanto?

Här några av sidorna:

Ĉiu havas rajton al bona vivo. Tio validas ankaŭ por infanoj kaj maljunuloj, senlaboruloj kaj handikapuloj. *Alla har rätt till ett bra liv. Det gäller också barn och gamla, dem som inte har något arbete och dem som är handikappade.*

Ĉiuj plenkreskuloj rajtas je laboro kaj je justa salajro. Ĉiu rajtas aliĝi al sindikato. *Alla vuxna har rätt till ett arbete och till en rättvis lön. Alla har rätt att vara med i en fackförening.*

Ĉiu rajtas vivi en libereco kaj sekureco. *Alla har rätt att leva i frihet och säkerhet.*

Ĉiu, kiu timas esti mistraktata en sia lando, rajtas serĉi protekton en alia lando. / Siv Burell

Alla, som är rädda för att bli illa behandlade i sitt land har rätt att söka skydd i ett annat land. / Siv Burell

Kiam la ĉielo respondis, libro de Anna Lilja

När himlen svarade, en bok av Anna Lilja

Libro pri provo trovi sian plej internan esencon. Ekde infanaĝo, Anna havis internan konversacion kun la fonto.

Konversacio, kiu sekvis ŝin tra

la vivo kaj poste evoluis al dialogo. Ĉi tiu libro estas metafora bildigo de la amo por ŝia kreinto kaj pri trovado de la eneca potenco en ni ĉiuj.

”Mi estas Anna Lilja, voĉo inter la mondoj. Mi kanaligas gvidantojn, majstrojn kaj donas la kolektivajn vortojn en la amo de la Krista energio.”

Kutime retrospektive oni rimarkas ĝin, ne ĝuste kiam ĝi okazas. Oni sentas ĝin nur kiam via korpo jam havis tempon diri ne. Kiam laceco kuŝas kiel kovrilo super via brusto kaj pensoj sentas sin nekutime pezaj kaj nerealaj en via kapo.

En bok om att försöka finna sin innersta essens. Sedan barnsben har Anna haft en inre konversation med källan. En konversation som följde henne genom livet och som senare utvecklades till en dialog.

Denna bok är en metaforisk skildring av kärleken till sin skapare och om att finna den inneboende kraften i oss alla.

”Jag är Anna Lilja, en röst mellan världarna. Jag kanaliserar guider, mästare och ger kollektivet ord i kärleken av kristusenergin.”

Det är oftast i efterhand man märker det, inte precis när det händer. Man känner det först när kroppen redan hunnit säga ifrån. När tröttheten ligger som ett lock över bröstet och tankarna känns ovanligt tunga och överkliga i huvudet.

Tiam venas la konscio... Mi donis tro multe...
denove.

Estas strange kiel facile estas fini tie. Respondi
al mesaĝo kvankam oni vere bezonas silenton.
Stariĝi ankoraŭ unu fojon, aŭskulti iom pli
longe, porti iom pli. Kaj ne estas ĉar mi devas.
Estas ĉar mi volas. Mi volas esti la speco de
homo kiu ĉiam estas tie. Konvinkita, ke multaj
aliaj homoj sentas same kiel mi.

Samtempe, ekzistis tiu limo, tiu, kiun mi konis
sed longe ignoris. Io en mi, kio provis flustri
longe antaŭ ol ĝi fariĝis krio. Sento, ke mi
ankaŭ bezonis ion, eĉ se mi ne povis tute
esprimi per vortoj kion.

Mi pensas, ke multaj el ni lernis, ke
memzorgado estas io, kion oni faras
"malfrue". Kiam ĉio alia estas farita. Kiam ĉiuj
aliaj havis sian vicon.

La problemo estas, ke tiu "malfrue" malofte
venas. Ĝi estas prokrastita, denove kaj
denove, ĝis la korpo aŭ eĉ la animo fine
haltigas ĝin.

Por mi, la konscio venis kiel laca vero, de kiu
mi jam ne povis forkuri, mi ne povas daŭre
doni el loko, kiu estas malplena.

Ĝi preskaŭ sonas evidente, kiam oni diras ĝin.
Tamen ni ofte vivas kvazaŭ ĝi ne aplikiĝus al
ni. Kvazaŭ ni povus pritrakti iom pli, povus
elteni iom pli, povus etendiĝi iom pli longe.

Sed estas diferenco inter doni nian abundon
kaj doni nin mem ĝis ni malaperas. Tiu
diferenco estas sentebla, eĉ se ni ne ĉiam
volas agnoski ĝin.

Mi havas celon, kiu estas praktiki halti antaŭ ol
diri jes. Senti, ne nur pensi lafoje elekti
silenton anstataŭ esti disponebla. Ĝi ne ĉiam
estas komforta.

lafoje ĝi preskaŭ sentas malĝusta, kvazaŭ mi
seniluziigas iun. Eble tio ankaŭ devas esti via
celo se vi rekonas vin mem en miaj
vortoj?

Sed la vero estas, ke ni ne seniluziigas iun ajn
per zorgado pri ni mem. Ni ebligas ekzisti,
vere. Ĉar kiam ni efektive donas al ni mem

Det är då insikten kommer...jag har gett för
mycket...igen.

Det är märkligt hur lätt det är att hamna där.
Att svara på ett meddelande till fast man
egentligen behöver tystnad. Att ställa upp en
gång till, lyssna lite längre, bära lite mer. Och
det är inte för att jag måste. Det är för att jag
vill. Jag vill vara en sådan person som alltid
finns där. Övertygad att många fler känner
som jag.

Samtidigt fanns den där gränsen, den som jag
har känt men länge ignorerat. Något inom mig
som försökte viska långt innan det blev ett
rop. En känsla av att jag också behövde något,
även om jag inte riktigt kunde sätta ord på
vad.

Jag tror många av oss har lärt oss att
egenomsorg är något man gör "sen". När allt
annat är klart. När alla andra har fått sitt.
Problemet är bara att det där "sen" sällan
kommer. Det skjuts fram, gång på gång, tills
kroppen eller rent av själen till slut sätter
stopp.

För mig kom insikten som en trött sanning jag
inte längre kunde springa ifrån, jag kan inte
fortsätta ge från en plats som är tom.

Det låter nästan självklart när man säger det.
Ändå lever vi ofta som om det inte gäller oss.
Som om just vi klarar lite till, orkar lite mer,
kan tänja lite längre.

Men det finns en skillnad mellan att ge av sitt
överflöd och att ge av sig själv tills man
försvinner. Den skillnaden känns, även om vi
inte alltid vill erkänna den.

Jag har ett mål, det är att öva på att stanna
upp innan jag säger ja. Att känna efter, inte
bara tänka. Att ibland välja tystnad framför att
vara tillgänglig. Det är inte alltid bekvämt.
Ibland känns det nästan fel, som om jag sviker
någon. Kanske det behöver bli ditt mål också
om du känner igen dig i mina ord?

Fast sanningen är att vi inte sviker någon
genom att ta hand om oss själva. Vi gör det
möjligt att finnas kvar, på riktigt. För när vi
faktiskt ger oss själva det vi behöver...vila,

tion, kion ni bezonas... ripozon, spacon, spirspacon, tiam io ŝanĝiĝas. Ni ne fariĝas malpli malavaraj. Ni fariĝas pli ĉeestantaj. Kion ni donas jam ne sentas kiel ion, kio kostas al ni, sed ion, kio efektive kreas spacon. Kaj mi pensas, ke eble tio estas ĝuste la celo. Ke zorgado pri ni mem ne malhelpu tion, kion ni volas doni al aliaj. Ĝi estas la vera antaŭkondiĉo.

Mi provos rememorigi min pri tio pli ofte nun. Ne kiel regulo, sed kiel io, sur kio mi povas apogi min... ke mi ankaŭ povas ekzisti en mia propra vivo kiel prioritato. Kaj tio validas ankaŭ por vi, amata animo.

Anna Lilja ĉe Facebook, Youtube, mi opinias, ke ĝi estas kontraŭpezo al ĉio negativa, kion ni spertas en la amaskomunikiloj. Mi ankoraŭ ne havis tempon legi ŝian libron. Ĝi estos somera legado. / Siv Burell

utrymme, andrum, då förändras något. Vi blir inte mindre generösa. Vi blir mer närvarande. Det vi ger känns inte längre som något som kostar oss, utan något som faktiskt får plats.

Och jag tänker att kanske är det just det som är poängen. Att omsorgen om oss själva inte står i vägen för det vi vill ge andra. Den är själva förutsättningen.

Jag ska försöka påminna mig om det oftare nu. Inte som en regel, utan som något att luta mig mot...att jag får också finnas i mitt eget liv som en prioritet. Och det gäller dig också älskade själ.

Anna Lilja på Facebook, Youtube, tycker jag är en motvikt mot allt negativt vi upplever i media. Har ännu inte hunnit läsa hennes bok. Den får bli sommarläsning. / Siv Burell

Eta kvizo

La solvo troviĝas en paĝo 2, malsupre.

1. Kio efektive estas **organdio**?

- a. forcejo
- b. malsano
- c. sakrala muziko
- d. ŝtofo
- e. malmorala vivo

2. Pri kio temas **balneologio**?

- a. dancarto
- b. mar-mamuloj
- c. banado
- d. purigado
- e. baladoj

3. Kiam la **botaŭro** volas esprimi sin, oni povus diri ke li

- a. kvivitas
- b. trilas

- c. kokerikas
- d. tusas
- e. muĝas

4. Kiu el jenaj naciaj flagoj enhavas la **verdan koloron**?

- a. Litovio
- b. Germanio
- c. Nederlando
- d. Peruo
- e. Ĉeĥio

5. Kion **Paul Nipkow** inventis?

- a. la globkrajonon
- b. la cirkvitplaton
- c. la rulŝtuparon
- d. la unuan televidon
- e. la unuan telefonon